

**ПІДСУМКИ ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
«ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ:
РОЛЬ АРХЕТИПУ В ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ФЕНОМЕНУ ПСИХІЧНОГО»
(29 вересня – 1 жовтня 2012 р., м. Ялта)**

ІХ Всеукраїнський науково-практичний семінар «Теоретичні та методологічні засади практичної психології: роль архетипу в візуалізації феномену психічного» відбувся з 29 вересня по 1 жовтня 2012 року за сприяння Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України; Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної республіки Крим; Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова; Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького на базі Науково-дослідного центру глибинної психології НАПН України при Республіканському вищому навчальному закладі «Кримський гуманітарний університет» (м. Ялта).

Науково-практичні семінари проводяться щорічно з 2005 р. Кожного року конкретизуються проблеми практичної психології, зокрема: глибинний ракурс пізнання; професійна підготовка психолога-практика; формування концептуальних засад практичної психології; вдосконалення інструментально-методичних аспектів діагностико-корекційної практики. В основу семінарів покладено психодинамічну теорію академіка НАПН України Т. С. Яценко. За результатами семінарів щорічно видається збірник праць у науковому часописі НПУ імені М. П. Драгоманова, уже видано 8 збірників [1 – 7].

Зупинимось більш детально на напрямках роботи останніх семінарів.

V Всеукраїнський науково-практичний семінар «Методичні та теоретичні засади глибинної корекції: проблема психічної адаптації» (2 – 4 жовтня 2008 р., м. Ялта) був зорієнтований на визначення глибинно-психологічних аспектів проблем соціалізації особистості, ознак її відкорегованості та психічного здоров'я загалом. Результати відображено у відповідному збірнику [4].

VI Всеукраїнський науково-практичний семінар (2 – 4 жовтня 2009 р., м. Ялта) присвячувався тридцятилітнім дослідженням академіка НАПН України Т. С. Яценко в галузі глибинної психології та проходив під назвою «Теоретичні та методичні засади практичної психології: прикладні аспекти глибинної психокорекції». У зв'язку з ювілейними підсумками та узагальненнями наукових досліджень було видано два збірники статей, що відображають дослідження академіка НАПН України Т. С. Яценко та її послідовників у психодинамічній парадигмі [8; 9], та випуск Наукового часопису НПУ імені М. П. Драгоманова [5].

VII Всеукраїнський науково-практичний семінар «Теоретичні та методологічні засади практичної психології: вербальні і невербальні методи в їх єдності» (1 – 3 жовтня 2010 року, м. Ялта) був спрямований на розкриття методологічних засад єдності вербальних і невербальних методик у контексті глибинного пізнання, що спирається на цілісність психічного та взаємозв'язки свідомого і несвідомого [6].

VIII Всеукраїнський науково-практичний семінар «Теоретичні та методологічні засади практичної психології: діагностика і корекція в їх єдності» (1 – 3 жовтня 2011 року, м. Ялта) присвячений розкриттю методологічних засад єдності діагностики і корекції у контексті пізнання цілісності психіки та взаємозв'язків свідомого і несвідомого [7].

IX Всеукраїнський науково-практичний семінар «Теоретичні та методологічні засади практичної психології: роль архетипу в візуалізації феномену психічного» (29 вересня – 1 жовтня 2012 року, м. Ялта) був спрямований на розкриття методологічних засад пізнання цілісності психіки у взаємозв'язках свідомого і несвідомого, що передбачає її матеріалізовану символізацію.

Метою семінару було обговорення актуальних проблем глибинної психокорекції суб'єкта в її прикладних аспектах та можливостях спрямування: професійна підготовка психолога-практика, пошук напрямку теорії глибинно-психологічного розуміння психіки, що передбачає врахування архетипної символіки та ролі архетипу у візуалізації феномену психічного, що вимагає відповідного інструментарію психолога-практика.

Доцільність проведення даного семінару породжена актуальністю розробки теорії, адекватної цілісному феномену психічного; недостатнім рівнем розробки відповідних методів, спрямованих на надання психологічної допомоги суб'єкту; розкриття здатностей психіки до перекодування змісту в опредметнені засоби; виявлення детермінованості особистісних деструкцій та дисфункцій психіки з метою особистісної корекції та упередження психічної дезадаптації в соціумі.

Фото 1. Учасники ІХ Всеукраїнського науково-практичного семінару (актовий зал РВНЗ КГУ, 2012 р.)

Фото 2. Пленарне засідання (зліва направо: академік НАПН України Т. С. Яценко, М. І. Болховітін, проф. Н. Ф. Каліна, доц. Є. В. Чорний)

У семінарі взяли участь представники наукових, науково-дослідних, освітніх установ, інститутів, центрів України та Росії, а також психоаналітично (глибинно-психологічно) спрямовані вчені, практики в галузях психології, медицини, освіти тощо у кількості 151 особи. До складу учасників навчально-методичного семінару ввійшло 100 іногородніх осіб. У семінарі прийняли участь доктори наук – 3 особи; кандидати наук – 24 особи; викладачі, практичні психологи, соціальні педагоги та вчителі освітніх закладів – 49 осіб, студенти ВНЗ України – 65 осіб. Географія учасників представлена 26 містами України: м. Горлівка (1), Гуляй Поле (2), Гурзуф (1), Гусятин (1), Дзержинськ (1), Дніпропетровськ (6), Донецьк (4), Жовті Води (1), Івано-Франківськ (1), Єнакієве (1), Кіровоград (1), Київ (11), Краматорськ (2), Кременчук (2), Кривий Ріг (2), Масандра (2), Маріуполь (1), Мелітополь (10), Нікополь (1), Полтава (2), Севастополь (1), Сімферополь (10), Слов'янськ (3), Сміла (2), Умань (1), Часів Яр (2), Черкаси (21), Ялта (41) та трьома містами Росії: м. Калуга(1), Моніно (2), Москва (4).

На пленарному засіданні було зачитано вітання від ректора Міжнародного інституту глибинної психології, президента Української асоціації психоаналізу С. Г. Уварової. З вітаннями виступили проф. О. Ю. Пономарьова, проректор з наукової роботи РВНЗ КГУ; проф. Т. С. Яценко, директор Центру глибинної психокорекції; проф. Н. Ф. Каліна, зав. кафедри глибинної психології та психотерапії Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського; доц. Є. В. Чорний, декан факультету психології Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського; М. І. Болховітін, директор Муниципального освітнього закладу «Психолого-медико-педагогічний центр діагностики та консультування» (м. Калуга, Москва).

В ході семінару на пленарному засіданні було представлено доповіді: проф. Т. С. Яценко («Психіка в її архетипній сутності»), проф. Н. Ф. Каліна («Архетипна символіка випадковостей та непередбаченості»), проф. С. О. Ставицька («Архетипні основи духовності особистості»), М. І. Болховітін («Архетипи сновидінь та динамічні властивості субособистісних структур»), доц. Л. Я. Галушко («Роль архетипу в мотивації глибинного самопізнання»), доц. Н. В. Дметерко («Когнітивні параметри архетипу та їх вияв у засобах візуалізації особистісної проблеми суб'єкта (малюнок, ліпка, моделі з каменів»)), доц. І. В. Євтушенко («Архетип і його візуалізовано-семантичне навантаження в глибинному пізнанні психіки»), доц. О. Г. Максименко («Роль архетипу в малюнковому об'єктивуванні фактів самодепривації та дезадаптації суб'єкта»), доц. А. В. Маричева («Архетипні імплікації структурно-аналітичної моделі психічної реальності суб'єкта»), доц. С. М. Аврамченко («Архетип та його інтеграція з механізмами символізації (натяк, згущення, зміщення»)), доц. О. В. Педченко («Архетипна сутність віри в її аутентичному вияві»), доц. О. М. Полянничко («Вплив архетипу на психічне відображення і самовідображення»), доц. М. В. Семиліт («Архетипність українських традицій, ініціацій та мистецтва»), доц. А. В. Старовойтов («Теорія і практика аналітичної арт-терапії»), доц. Л. Г. Туз («Архетип в психоаналітичній інтерпретації»), доц. О. М. Усатенко («Архетипна сутність «пустоти» в спонтанній самовізуалізації психіки

суб'єкта»), доц. Є. В. Чорний («Актуалізація архетипної ситуації «переслідування-втеча» (в техніці метафоричного крос-моделювання»).

Програма роботи семінару включала дві частини:

1. теоретико-методологічний аналіз проблеми візуалізації психічного в його архетипно-символічній сутності на круглих столах;
2. роботу шкіл-майстерень і майстер-класів в напрямі об'єктивування дисфункцій психіки у психокорекції та психотерапії.

Презентація учасниками семінару на круглих столах наукових та практичних здобутків відбувалась за такими напрямками:

1. Теоретико-методологічні основи практичної психології та глибинної психокорекції.
2. Теоретичні основи процесуальної діагностики.
3. Архетипність проєктивної ідентифікації суб'єкта.
4. Розвиток психодинамічної теорії шляхом універсалізації її законів.
5. Архетип в його інтегративно-інстинктивних функціях візуалізації психічного.

Впродовж роботи семінару опрацьовувались науково-методичні питання глибинно-психологічного (психоаналітичного) спрямування, пов'язані з розкриттям змісту категорії архетипу, різновидів його візуалізованої презентації та особливостей діалогічного пізнання психічного в його цілісності з використанням образно-символічно-метафоричного матеріалу продукованого респондентом.

Практична частина роботи семінару включала проведення:

- школа-майстерня академіком НАПН України проф. Т.С. Яценко, яка розкривала особливості глибинного пізнання психіки респондента з використанням опредмечених засобів його самопрезентації,
- майстер-клас доц. Є.Ю. Бруннера (системні розстановки по Б. Хелінгеру),
- майстер-клас доц. Л.Я. Галушко (глибинна психокорекція),
- майстер-клас доц. І.В. Євтушенко (глибинна психокорекція),
- майстер-клас доц. О. Г. Максименко (глибинна психокорекція),
- майстер-клас доц. А.В. Маричевої (психотерапія),
- майстер-клас доц. М.В. Семиліта (гештальт-терапія),
- майстер-клас доц. А.В. Старовойтова (арт-терапія),
- майстер-клас доц. О.М. Усатенко (глибинна психокорекція).

Фото 3. Виступ академіка НАПН України, проф. Т. С. Яценко

Теоретико-методологічний ракурс розуміння проблем глибинної психокорекції представила у своїй доповіді академік НАПН України Т. С. Яценко (див. фото 3). У її доповіді «Психіка в її архетипній сутності» було розглянуто сучасні проблеми дослідження глибинно-психологічної корекції, зокрема, проблему пошуку інструментарію адекватної діагностики індивідуально-неповторних характеристик психіки суб'єкта в єдності її свідомих і несвідомих виявів з врахуванням архетипної символіки. Окреслено концептуальні засади методології глибинного пізнання психіки у її метафорично-опредмечених формах. Архетипно-метафорична презентація відкриває можливості пізнання феномену психічного шляхом опредметнення мимовільної активності суб'єкта, що об'єктивує свідоме і несвідоме в єдності образно-символічних форм.

Академік НАПН України Т. С. Яценко зазначила, що архетип причетний до вияву упорядкованості психіки, тобто її внутрішньої системної впорядкованості. Він причетний до перекодування психічного в опредмечені форми із збереженням інформаційних еквівалентів. Перекодування психічного є складним і непрямим в плані вираження глибинного змісту.

Відмічено інтеграцію захисної системи суб'єкта з архетипом, який має інстинктивну природу. Розкрито роль діалогічної взаємодії у вербалізованому «оживленні» латентного змісту презентантів, що спирається на об'єктивування внутрішньої упорядкованості психічного, що задає енергетичне різноспрямування «логіки свідомого» і «логіки несвідомого». Практика психодинамічного підходу об'єктивує існування ефекту передбачуваності, що зумовлюється суб'єктивізмом психічного та виявляється у інваріантності змістових навантажень спонтанної активності суб'єкта. Суб'єктивізм психічного знаходить вияв в інваріантності характеристик психіки, породжуваних системою психологічних захистів.

Надія Федорівна Каліна – доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри глибинної психології та психотерапії Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, представила доповідь на тему **«Архетипна символіка випадковостей та непередбаченості»** (фото 4). У своєму виступі Н. Ф. Каліна розкрила архетипність символіки випадковостей та непередбаченості на прикладі особливого виду ймовірнісного прогнозування, описаного Н.Н. Талебом у роботі «Чорний лебідь». Символічність «Чорного лебедя» полягає у непередбачуваності, тобто непрогнозованості людиною певних подій й сили їх емоційного впливу. У доповіді розкрито теоретико-методологічні особливості ймовірнісного прогнозування у психотерапії. Ставиться проблема відшукування «джерела» прогностичності, яке пов'язане з об'єктивною реальністю існування законів несвідомого.

Анастасія Вікторівна Маричева – кандидат психологічних наук, доцент кафедри глибинної психології та психотерапії Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, представила доповідь на тему **«Архетипні імплікації структурно-аналітичної моделі психічної реальності суб'єкта»** (фото 5). У своєму виступі А. В. Маричева аналізувала автономні групи асоціацій, поєднані фонетично і укорінені в архетипних образах на прикладі робіт З. Фрейда, аналізу архетипу Трікстера у різних культурах.

У доповіді проілюстровано, що певний ступінь патології дозволяє виявити зв'язок семантичних полів, які центровані навколо архетипного образу, і структурують артикуляцію внутрішнього досвіду суб'єкта. Структурно-аналітичний підхід до аналізу дискурсу, в якому виявляється суб'єкт несвідомого, виявляє «вузлові точки подій», в яких стикаються реальні факти життя і їх артикуляція, належна певним семантичним полям. Дискурс розглядається як «мова, що занурена в життя», відповідно виявлення архетипних імплікацій структурно-аналітичної моделі психічної реальності суб'єкта дає можливість спостерігати «життя, що занурене в мову».

Представлені у доповіді теоретико-методологічні положення А. В. Маричева проілюструвала на майстер-класі **«Постмодерністські рефлексії несвідомого як один з варіантів глибинної психокорекції»**. А. В. Маричева центрувала увагу на можливостях синтезу психоаналізу Ж. Лакана з психодинамічним підходом Т. С. Яценко.

Микола Васильович Семиліт – кандидат психологічних наук, докторант лабораторії психології малих груп та міжгрупових взаємин Інституту соціальної та політичної психології НАПН України у своїй доповіді **«Архетипність українських традицій, ініціацій та мистецтва»** представив аналіз народних звичаїв, обрядів та ігор українців, виокремивши низку архетипів, серед яких: родовий архетип господаря-сіяча й психодраматичні аспекти дійств. Доповідач акцентував увагу на психотерапевтичні аспекти інсценізованих дійств, які мають архетипно-семантичне навантаження. М. В. Семиліт об'єктивував семантику колективного символізму в аспекті архетипів минулого і проектування майбутнього.

Фото 5. Виступ доц. А. В. Маричевої

Фото 6. Майстер-клас доц. М. В. Семиліта

Практичний досвід дієвості і активності архетипів у проектуванні майбутнього доповідач презентував на майстер-класі (фото 6) з такої теми: **«Архетипи минулого і проектування майбутнього (життєвого шляху) особистості»**, де було презентовано синтез психодрами з гештальт-терапією. Діагностико-корекційна робота була спрямована на виявлення життєвого сценарію учасників семінару з використанням метафоричних засобів пізнання. Учасники майстер-класу мали можливість пізнати власний життєвий сценарій та усвідомити його роль у житті.

Фото 7. Майстер-клас академіка НАПН України Т. С. Яценко

Майстер-класи академіка НАПН України Тамари Семенівни Яценко **«Архетип як інстинкт візуалізації психічного»**, проводилися впродовж чотирьох годин у великій аудиторії з екранізацією діагностико-корекційного процесу. На майстер-класі професор Т. С. Яценко вела практику глибокого пізнання з використанням метафорично-візуалізованих засобів: ліпки, іграшок, каменів, предметних моделей, неавторських малюнків. Презентувались можливості інтровізії, що передбачало аналіз діагностико-корекційної роботи з протагоністом на основі відео-запису. Інтровізія була спрямована на розкриття семантики діалогічної взаємодії, спрямованої на об'єктивування ітеративних (інваріантних) характеристик психіки, об'єктивувались також можливості глибокої психокорекції як експрес-методу в пізнанні особистісної проблеми респондента.

Фото 8. Майстер-клас доц. Є. Ю. Бруннера (справа)

Майстер-клас Є. Ю. Бруннера, кандидата біологічних наук, доцента, докторанта кафедри психології Інституту педагогіки, психології та інклюзивної освіти РВНЗ КГУ (м. Ялта) **«Архетипні параметри неродових ресурсів в системних розстановках за Б. Хелінгером»** (фото 8) презентував можливості використання архетипних образів у топологічному моделюванні за методом системних розстановок Берта Хелінгера.

Фото 9. Виступ доц. А. В. Старовойтова

Майстер-клас А. В. Старовойтова, кандидата психологічних наук, доцента, докторанта кафедри психології, директора лабораторії системно-аналітичної арт-терапії Інституту педагогіки, психології та інклюзивної освіти РВНЗ КГУ (м. Ялта) «Теорія і практика аналітичної арт-терапії» став практичним продовженням доповіді (фото 9), в якій було презентовано методологічні засади аналітичної арт-терапії. Майстер-клас презентував особливості використання архетипної символіки у процесі аналітичної арт-терапії.

Переважна більшість майстер-класів проводилась в межах психодинамічної теорії, що розвивається в Науковій школі з глибинної психокорекції під керівництвом академіка НАПН України Т.С.Яценко, зокрема майстер-класи: Л. Я. Галушко, І. В. Євтушенко, О. Г. Максименко, О. М. Усатенко.

Фото 10. Майстер-клас доц. Л. Я. Галушко (друга зліва)

На майстер-класі Л.Я. Галушко, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Кіровоградського державного університету імені В. Винниченка (м. Кіровоград) «Архетип тіста» (фото 11) презентовано роботу з архетипом тіста у глибинній психокорекції. Увага акцентувалася на особливостях діагностики в процесі метафоричної самопрезентації завдяки архетипності тіста, розфарбовуванню символа-презентанта, можливості використання предметних засобів: камінців, мушель тощо.

Фото 11. Майстер-клас доц. І. В. Євтушенко (прямо)

У процесі майстер-класу І.В.Євтушенко, кандидата психологічних наук, доцента, докторанта Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (м. Київ) «Спільність архетипної символіки в міфах, казках, малюнках» (фото 11) презентовано роботу з малюнками, каменями та ліпкою у глибинній психокорекції. Увага акцентувалася на особливостях діагностики в процесі метафоричної самопрезентації в архетипно-символічній формі.

Фото 12. Майстер-клас доц. О. Г. Максименко

На майстер-класі (фото 12) на тему «**Самодепривація та її вияв в архетипній символіці**» доц. О. Г. Максименко (фото 12), кандидат психологічних наук, доцент, зав. кафедри педагогіки та психології професійної освіти Інституту післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (м. Донецьк) продемонструвала можливості об'єктивування внутрішньої депривації у авторських малюнках з допомогою архетипної символіки.

Фото 13. Майстер-клас доц. О. М. Усатенко (зліва)

У процесі майстер-класу О. М. Усатенко, кандидат психологічних наук, доцент, докторант кафедри психології Інституту педагогіки, психології та інклюзивної освіти РВНЗ КГУ, старший науковий співробітник НДЦ глибинної психології НАПН України при РВНЗ КГУ (м. Ялта) на тему «**Супервізія психоаналізу малюнку в контексті користування змісту архетипної символіки**» (фото 13) провела діагностико-корекційну роботу з використанням вибраних протагоністами декількох неавторських малюнків, що спонтанно обирались респондентами для пізнання семантики «інформаційних еквівалентів». Увага зосереджувалась на об'єктивуванні ролі архетипу у пізнанні внутрішньої динаміки психіки.

Результатом проведення науково-практичного семінару стало: поглиблення методологічних засад пізнання психіки в її цілісності та архетипної здатності до візуалізації латентного змісту, що розширило можливості надання психологами діагностико-корекційної допомоги.

Висновки і рекомендації

IX Всеукраїнського науково-практичного семінару "Теоретичні та методологічні засади практичної психології: роль архетипу в візуалізації феномену психічного" (29 вересня – 1 жовтня 2012 р. м. Ялта)

Висновки:

1. Проведення IX Всеукраїнського науково-практичного семінару "Теоретичні та методологічні засади практичної психології: роль архетипу в візуалізації феномену психічного" сприяло підвищенню фахової підготовки практичних психологів, зокрема, в аспекті впровадження у практичній діяльності методів, які включають опредметнені засоби пізнання психіки, що задіють архетипну символіку. На семінарі відбулося міждисциплінарне опрацювання проблеми ("Роль архетипу в візуалізації феномену психічного"), втілення в практику глибинної психокорекції та сферу психологічної служби України, що сприяло б підвищенню ефективності професійної діяльності практичних психологів.

2. Проведення дев'яти семінарів на тему: "Теоретичні та методологічні засади практичної психології: прикладні аспекти глибинної психокорекції" у форматі Наукової школи академіка Т. С. Яценко (при Науково-дослідному центрі глибинної психології) сприяє системному вивченню проблем розвитку теорії та практики глибинної психології для вирішення науково-методичних завдань розвитку психологічної служби в Україні.

Рекомендації:

3. Продовжити практику Щорічного видання за результатами проведення семінару фахового збірника наукових праць спільно з Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова.

4. Провести 28 – 30 вересня 2013 року X Всеукраїнський науково-практичний семінар "Теоретичні та методологічні засади глибинної корекції: виховні аспекти психоаналізу та глибинної психокорекції" на базі Науково-дослідного центру глибинної психології НАПН України при РВНЗ "Кримський гуманітарний університет" (м. Ялта). Роботу X Всеукраїнського навчально-методичного семінару планується спрямувати на виявлення виховних аспектів психоаналізу і глибинної психокорекції та вдосконалення відповідного інструментарію психолога-практика.

5. Продовжити роботу з вдосконалення методів підготовки практичних психологів у відповідності до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.02.07 № 1/9-97 "Про особливості введення переліку напрямів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра".

6. Удосконалювати форми професійної підготовки практичних психологів АР Крим та України загалом при Науково-дослідному центрі глибинної психології НАПН України на базі РВНЗ "Кримський гуманітарний університет" (м. Ялта).

7. Готувати аудіо та відео матеріали сеансів глибинно-психологічної діагностико-корекційної роботи "На допомогу практичному психологу" у електронному та друкованому вигляді, з метою підвищення кваліфікації практичних психологів АР Крим та України загалом.

8. Оптимізувати взаємозв'язки з Українським національним центром практичної психології та соціальної роботи та поглибити співпрацю з Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова.

Література

1. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки: Зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. – № 8 (32). – 221 с.
2. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки: Зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – № 14 (38). – 207 с.
3. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки: Зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – № 19 (43). – 371 с.
4. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки: Зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – № 24 (48). – 372 с.
5. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – № 29 (53). – 480 с.
6. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – № 33 (57). – 253 с.
7. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – № 36 (60). – 406 с.
8. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2009 – Вип. 21. – Ч. 1. – 219 с.
9. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2009 – Вип. 21. – Ч. 2. – 222 с.

© 2013

О. М. Усатенко (м. Ялта)

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГЛИБИННОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ VIII АВТОРСЬКОЇ ШКОЛИ АКАДЕМІКА НАПН УКРАЇНИ Т. С. ЯЦЕНКО)

Постановка проблеми. У Республіканському вищому навчальному закладі «Кримський гуманітарний університет» з 22 по 28 квітня 2012 року проходила VIII Авторська школа академіка НАПН України Т. С. Яценко.

На даній Школі, як і на усіх попередніх Авторських школах, були представлені психодинамічна теорія та відповідні методологічні засади, що фундують емпіричні результати групової психокорекції за авторським методом Т.С. Яценко. Проведені Авторські школи засвідчують, що впродовж більш ніж тридцяти п'яти років наукових пошуків Т.С. Яценко метод активного соціально-психологічного навчання (АСПН) не лише розширив свої можливості глибинно-психологічної корекції особистості учасників групи, але й відповідність критеріям адекватності та об'єктивності наукового пізнання цілісної психіки у взаємозв'язках свідомої та несвідомої сфер. Т. С. Яценко внесла уточнення в назву методу «активне соціально-психологічне навчання», через заміну терміну «*навчання*» на – «*пізнання*» (аббревіатура – АСПН замінюється на АСПП). Останнє синонімічно вислову «*глибинне пізнання*», яким переважно і користуємося у викладі статті.

Метод АСПП дозволяє надавати ефективну психологічну допомогу людині у вирішенні її особистісних проблем та сприяє формуванню професійних якостей у психологів-практиків. Психодинамічна теорія в поєднанні з психологічною практикою створює належну базу для розвитку теоретико-методологічних засад вітчизняної практичної психології, що сприяє підвищенню рівня фахової підготовки психологів. Така форма підвищення кваліфікації сприяє адекватному розумінню практикуючими психологами сутності психічного в його глибинно-психологічному вираженні та відповідної методології, що лежать в основі методу активного соціально-психологічного навчання.

Зупинимось більш детально на характеристиці проходження Авторських шкіл. З 5 по 10 травня 2007 року у м. Ялта проходила I Авторська школа; з 21 по 26 квітня 2008 року (там же) – II Авторська школа, III Авторська